

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

2022-01-04 Nr. 4D-2021/1-1241
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje buvo gautas X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas arba pareiškėjas) skundas (toliau vadinama – Skundas) dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – VSDFV prie SADM, Fondo valdyba) atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis ir skundus (2020-07-08, 2021-05-05, 2021-06-01, 2021-06-23, 2021-07-04), susijusius su pareigūnų valstybinės pensijos permokos nustatymu.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, Pareiškėjas nurodo:

2.1. „25-08-2021 savo namo pašte radau voką iš VSDFV prie SADM, kuriame buvo atsakymas į mano 2021-07-04 skundą dėl biurokratinio atsiraišinėjimo į mano prašymus ir skundus, net praterminavo mano skundo nagrinėjimą ir dėl to turi nešti drausminę atsakomybę, t. y. specialistė Z. K. ir G. K. Dėl Fondo valdybos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant mano skundą ir sprendžiant su pareigūnų ir karių valstybinės pensijos neišmokos man, kaip pareiškėjui, nustatymu susijusius klausimus, net nevykdo Seimo kontrolierių tarnybos nurodymų“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Per 5 dienas gavus mano skundą VSDFV prie SADM privalo pateikti man, kad yra gavus skundą, tačiau to nepadarė ir todėl minėtos institucijos vadovas yra kaltas dėl to ir jis turi būti traukiamas drausminėn atsakomybėn [...]“;

2.3. „Įvertinus minėto Fondo valdybos 2021-06-23 atsakymo turinį, nustatyta, jog atsakymas man pateiktas ne laiku (nesilaikantis Išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka taisyklių 18 punkte nustatytų terminų) ir netinkamai, t. y. pažeidžiant Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 str. 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose įtvirtintą informacijos išsamumo principą, reiškiantį, kad man turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina mano skundo turinį atitinkanti informacija, tikslumo principą, reiškiantį, kad man, kaip pareiškėjui, teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją, bei teisėtumo principą, reiškiantį, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais, be kita ko, informuojant mane apie tai“;

2.4. „Fondo valdyba netinkamai išnagrinėjo mano 2021-06-23 skundą, pagal kompetenciją nesiėmė priemonių minėtame mano, kaip pareiškėjo, skunde nurodytiems probleminiams klausimams spręsti ir Fondo valdybos pareigūnų veiksmuose esant biurokratizmo bei piktnaudžiavimo požymių šio

nagrinėjimo metu arba išvis nesupratimo įstatymų reikalavimų, ir yra vengimas įvykdyti savo pareigas pagal teisės aktus, nes yra slepiama nuo manęs, kad aš turiu teisę kreiptis į Seimo kontrolierių“;

2.5. „2021-03-20 aš savo namo pašte radau laišką, kuriame radau VSDFV Utenos skyriaus 2021-03-18 sprendimą dėl pareigūnų ir karių valstybinės pensijos permokos 7,36 Eur. 2020-06-06 radau laišką savo namų pašte kažkokį VSDFV Utenos skyriaus 2020-06-02 sprendimą Nr. (10.16)VPE_SP8-67, kuriame jau nurodoma, kad nuo 2020-01-01 iki 2020-04-20 susidarė man permoka jau 29,20 Eur, tiesa, 2021-04-16 rašo, kad jau yra permoka 45 Eur. Aš nesupratau, kodėl esu kaltas, nes tuos skaičiavimus atliko VSDFV Utenos skyriaus tarnautojai kiekvieną mėnesį ir kontroliavo šio skyriaus vadovas ir netaikė jokių nuobaudų savo skyriaus tarnautojams, kurie darė aplaidžius skaičiavimus, ir nėra aišku, koks yra nustatytas mano pensijos dydis 2020 m. ir 2021 m. ir kodėl buvo išmokomos pensijų permokos. Tokių neaiškumų kilo, gavus man neaiškų sprendimą, neaišku, kokia gi yra man paskirta pareigūno ir kario valstybinė pensija ir kiek gi valstybė yra nusavinusi tos pensijos, kurią turi grąžinti man, ir nėra suprantami sprendimai [...]“;

2.6. „2020-07-08 elektroniniu laišku aš priverstas kreiptis į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Utenos skyrių dėl pareigūnų ir karių pensijos permokos, nes buvo ji sumažinta pagal Socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikino įstatymo 4 str. 1 d., 5 str., 15 str., 16 str. 4 d. ir Valstybinių pensijų įstatymo 3 str. 3 d. nuostatas, nuo 2010-01-01 iki 2013-12-31 man buvo mokama sumažinta pareigūnų ir karių valstybinė pensija ir kuri iki šiolei yra negrąžinama, nes ji teisingai ir objektyviai vengia nustatyti, kaip bus grąžinama paimtos pareigūnų ir karių pensijos dalis vykdant Laikinąjį įstatymą, ir dėl to tokį ilgą laiką esu žeminimas ir diskriminuojamas, tačiau jie mano elektroninio laiško neišnagrinėjo, nes jiems trukdė pandemija. 2021-05-05 aš su pareiškimu kreipiausi į VSDFV Utenos skyrių dėl neaiškių permokų“;

2.7. „2021-05-21 VSDFV Utenos skyrius dėl mano pareiškimo rašo man kažkoks nesąmones ir minėto skyriaus pareigūnai nevykdė Viešojo administravimo įstatymo 31 str. nuostatų, kur yra numatyta, kad administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios, ir taip buvo pažeistas Viešojo administravimo įstatymo 31 str. ir nebuvo jokio pranešimo, kad šis mano prašymas ir skundas buvo užregistruotas, ir vėl jie nežino tokių elementarių įstatymo reikalavimų. 2021-05-21 aš gavau neigiamą atsakymą iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Utenos skyriaus, kad pagrįstai ir teisėtai yra mokama sumažinta man pareigūnų ir karių valstybinė pensija pagal Socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikino įstatymo 4 str. 1 d., 5 str., 15 str., 16 str. 4 d. ir Valstybinių pensijų įstatymo 3 str. 3 d. ir ji grąžinama man su kai kuriomis permokomis“;

2.8. „2021-05-05 aš, pensininkas, kreipiausi su pareiškimu dėl permokos grąžinimo į VSDFV Utenos skyriaus vadovą dėl itin blogos tvarkos jo skyriuje ir nebuvimo jokios tvarkos ir kontrolės dėl kompensuojamų sumų grąžinimo man [...]. Minėtas vadovas pagal mano pareiškimą jokio patikrinimo neatliko ir dėl savo aplaidumo neatliko išvis savo pareigų ir todėl nenustatė kaltų tarnautojų, nors viename sprendime rašo, kad įvyko techninė klaida ir nėra kalto dėl to“;

2.9. „[...] aš, kaip pensininkas, 2021-06-01 surašiau jau skundą dėl biurokratinio 2021-05-05 mano pareiškimo išnagrinėjimo [...]. 2021-06-01 aš surašiau skundą VSDFV prie SADM vadovui dėl betvarkės VSDFV Utenos skyriuje ir nesugebėjimo rasti kaltų ir atlikti patikrinimą. Vėl terminas nagrinėjimo praleistas, nes 2021-06-26 aš gavau iš VSDFV prie SADM [atsakymą], kuriame rašoma, kad nusavintos pareigūnų ir karių pensijos dalies negrąžins ir nei vieno žodžio dėl mano diskriminacijos, ir vėl biurokatiškai ir formaliai atsirašė man ir toks atsakymas mane diskriminuoja ir žemina mane. [...] nebuvo pranešta, kad [mano skundas Fondo valdyboje] buvo užregistruotas, nes tokio pranešimo negavau ir nebuvo operatyviai išnagrinėtas, kad [...] [šio skundo nagrinėjimas] buvo vilkinamas, [...] jiems išvis neveikia jokie teisės aktų reikalavimai“;

2.10. „[...] manau, kad VSDFV prie SADM ir VSDFV Utenos skyriaus tarnautojų veiksmuose yra požymiai biurokratizmo – tokia pareigūnų veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikėsi nereikalingų ir išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakė spręsti jų, kaip pareigūnų, kompetencijai

priklausančius klausimus, vilkindami prašymų, pareiškimo ir skundo [nagrinėjimą], atsakymai buvo priimti ir buvo atliekamos pareigos itin blogai ar netinkamai, buvo sąmoningai pateikiami klaidinantys ir netinkami atsakymai ir t. t.).“

3. Seimo kontrolieriaus Pareiškėjas prašo:

3.1. „Taikyti poveikio priemonės kaltiems pareigūnams“;

3.2. „Apie priimtą sprendimą [...] informuoti mane, kodėl [...] VSDFV prie SADM ir VSDFV Utenos skyriaus tarnautojai netinkamai ir neobjektyviai išnagrinėjo mano elektroninį prašymą, pareiškimą ir neleidžia kreiptis į Seimo kontrolierių, nes žino, kad padarė itin daug įstatymų pažeidimų, ir dėl to esu žeminimas ir diskriminuojamas iki šiolei.“

TYRIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

4. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierius dėl Pareiškėjo Skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į VSDFV prie SADM.

Iš VSDFV prie SADM pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

4.1. „Fondo valdyboje, kaip išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijoje, 2021-06-08 gautas X 2021-06-01 skundas „Dėl biurokratinio 2021-05-05 pareiškimo išnagrinėjimo“ išnagrinėtas per 11 darbo dienų (Fondo valdybos 2021 m. birželio 23 d. sprendimo Nr. (18.2E) I-4262 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo Fondo valdybos Utenos skyriaus 2021-05-21 rašto Nr. (10.16) DV_S-14825“) kopija pridedama). Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierės 2021-07-16 raštu Nr. 4D-2021/1-911/3D-1768 persiųstas nagrinėti X 2021-07-04 skundas „Dėl permokų biurokratiškų prašymo, pareiškimo ir skundo išnagrinėjimo, manęs žeminimo ir diskriminavimo“, Fondo valdyboje gautas 2021-07-16, išnagrinėtas per 17 darbo dienų (Fondo valdybos 2021 m. rugpjūčio 10 d. sprendimo Nr. (18.2E) I-5523 „Dėl persiųsto nagrinėti 2021-07-04 skundo“ kopija pridedama). Taigi, pareiškėjui atsakyta per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje ir Taisyklių [Išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka taisyklės, patvirtintos Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2008 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. V-131 (Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2011 m. birželio 22 d. įsakymo Nr. V-247 redakcija) – rengėjo past.] 15 punkte nustatyta terminą“;

4.2. „Į 2021-05-05 pareiškimą „Dėl permokos gražinimo“ atsakyta Fondo valdybos Utenos skyriaus 2021-05-21 raštu Nr. (10.16) DV_S-14825 „Dėl 2021 m. gegužės 5 d. pareiškimo“. Į elektroniniais ryšiais 2020-07-08 pateiktą 2020-06-30 prašymą „Dėl nusavintos pareigūnų ir karių valstybinės pensijos gražinimo“ Fondo valdybos Utenos skyrius pareiškėjui atsakė 2020-07-10 raštu Nr. (10.16E) DV_S-20529 „Dėl atsisakymo nagrinėti prašymą“, informuodamas, kad prašymas nebus nagrinėjamas, nes nėra pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu. Šie Fondo valdybos Utenos skyriaus raštai yra elektroniniai dokumentai, jų registravimo data ir numeris, parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos bei kiti su pasirašymu susiję duomenys nurodyti raštų metaduomenyse („Detalūs metaduomenys“) (rašų kopijos pridedamos). Taigi konstatuotina, kad į pareiškėjo skunduose minimus prašymus Fondo valdybos Utenos skyrius atsakė nepažeisdamas Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje ir Asmenų prašymų nagrinėjimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos įstaigose taisyklių, patvirtintų Fondo valdybos direktoriaus 2014 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 555 (toliau – Prašymų nagrinėjimo taisyklės), 59 punkte nustatyto 20 darbo dienų termino atsakymui pateikti“;

4.3. „X Fondo valdybai bei Fondo valdybos Utenos skyriui pateiktuose skunduose nepageidavo, kad būtų informuotas apie įstaigose gautus jo skundus, todėl pažymos apie priimtus dokumentus jam nebuvo ir neturėjo būti siunčiamos. Apie Fondo valdyboje 2021-06-08 gautą 2021-06-01 skundą pareiškėjas buvo informuotas 2021-06-09 pažyma Nr. (5.48) IP-175 (kopija pridedama)“;

4.4. „Dėl pareiškėjo skunduose keliamų klausimų, susijusių su permokos nustatymu, sumažintos pensijos mokėjimu ir tos dalies negražinimu, buvo patikrinti ir išnagrinėti jo pateikti, jo pareigūnų pensijos byloje esantys dokumentai, Fondo valdybos informacinėse sistemose esantys duomenys. Fondo valdybos 2021 m. rugpjūčio 10 d. sprendime Nr. (18.2E) I-5523 „Dėl persiųsto nagrinėti 2021-07-04 skundo“ (kopija pridedama) konstatuota, kad susidariusios 29,20 Eur ir 7,36 Eur pareigūnų pensijos permokos išskaitytos teisėtai ir pagrįstai“;

4.5. „Siekiant išsiaiškinti permokų susidarymą ir reikalavimo jas gražinti pagrįstumą, buvo išnagrinėti Apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenys, X pareigūnų pensijos bylos dokumentai – Fondo valdybos Utenos skyriaus 2020 m. birželio 2 d. sprendimas Nr. (10.16) VPE_SP8-67 dėl 29,20 Eur permokos, kurią 2020 m. liepos mėnesį išskaitė Fondo valdybos Vilniaus skyrius iš socialinio draudimo senatvės pensijos, 2021 m. kovo 18 d. sprendimai Nr. (10.16) VPE_SP8-90, Nr. (10.16) VPE_SP9-47 dėl 7,36 Eur permokos, kurią 2021 m. balandžio mėnesį išskaitė Fondo valdybos Utenos skyrius iš pareigūnų pensijos, Fondo valdybos Utenos skyriaus 2021 m. balandžio 14 d. sprendimas Nr. (10.16) VPE_SP8-126 „Dėl X pareigūnų ir karių valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos permokos nustatymo“, 2021-04-16 raštas Nr. (10.16) DV_S-10810 „Dėl neteisingai išmokėtos pareigūnų ir karių valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos 45,00 Eur gražinimo“, Turto valdymo ir ūkio departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Turto valdymo ir ūkio departamentas) 2020-04-28 raštas Nr. 8D-691 „Dėl duomenų pateikimo“ ir 2021-04-13 raštas Nr. 8SD-25 „Dėl duomenų patikslinimo“ (kopijos pridedamos). 29,20 Eur ir 7,26 Eur permokos išskaitytos iš X pareigūnų ir senatvės pensijų ne ginčo tvarka vadovaujantis Valstybinių pensijų įstatymo 3 straipsnio 4 dalimi“;

4.6. „Išnagrinėję X pareigūnų pensijos bylos dokumentus, nustatėme, kad kompensuojamosios sumos 45,00 Eur permoka susidarė ne dėl Fondo valdybos Utenos skyriaus kaltės ar neteisėtų veiksmų, o dėl Turto valdymo ir ūkio departamento pateiktų klaidingų kompensuojamosios sumos duomenų.

Fondo valdybos Utenos skyrius gavo Turto valdymo ir ūkio departamento 2021-04-13 raštą Nr. 8SD-25 „Dėl duomenų patikslinimo“, kuriuo buvo patikslinti duomenys ir nurodyta, kad X priklausanti kompensuojamoji suma 453,52 Eur, t. y. 10 procentų nuo 2010–2013 metais dėl Socialinio išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinojo įstatymo 4 straipsnio nuostatų taikymo negautos 4535,18 Eur pareigūnų pensijos dalies. Fondo valdybos Utenos skyrius nustatė, kad pagal Turto valdymo ir ūkio departamento 2020-04-28 raštu pateiktus klaidingus duomenis 2020-08-01–2020-08-31 laikotarpiu X nepagrįstai buvo išmokėta 45,00 Eur daugiau (498,52 – 453,52). Todėl Fondo valdybos Utenos skyrius priėmė 2021 m. balandžio 14 d. sprendimą Nr. (10.16) VPE_SP8-126 „Dėl X pareigūnų ir karių valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos permokos nustatymo“ ir 2021-04-16 raštu Nr. (10.16) DV_S-10810 pareiškėjui išsamiai nurodė kompensuojamosios sumos 45,00 Eur permokos susidarymo aplinkybes bei pasiūlė jam iki nurodytos datos gražiuoju šią permoką pervesti į vieną iš nurodytų Fondo valdybos sąskaitų banke. Taigi kompensuojamosios sumos 45,00 Eur permoka X susidarė *ne dėl Fondo valdybos Utenos skyriaus kaltės ar neteisėtų veiksmų*, nes Fondo valdybos Utenos skyrius išmokėjo 498,52 Eur kompensuojamąją sumą X pagal Turto valdymo ir ūkio departamento 2020-04-28 raštu Nr. 8D-691 pateiktus duomenis (Valstybinių socialinio draudimo našlių ir našlaičių, maitintojo netekimo, ištarnauto laiko, valstybinių pensijų, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas, rentų, kompensacinių išmokų, šalpos, slaugos ir priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinių kompensacijų dalinio kompensavimo įstatymo Nr. XIII-2719 3 straipsnio 3 dalis), kurie buvo patikslinti Turto valdymo ir ūkio departamento 2021-04-13 raštu Nr. 8SD-25 „Dėl duomenų patikslinimo“ (pagal patikslintus duomenis, X priklausanti kompensuojamoji suma – 453,52 Eur) (raštų kopijos pridedamos)“;

4.7. „Pareiškėjui į visus jo keliamus klausimus buvo išsamiai atsakyta Fondo valdybos Utenos skyriaus 2021-04-16 raštu Nr. (10.16) DV_S-10810 „Dėl neteisingai išmokėtos pareigūnų ir karių

valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos 45,00 Eur grąžinimo“, 2021-05-21 raštu Nr. (10.16) DV_S-14825 „Dėl 2021 m. gegužės 5 d. pareiškimo“ ir Fondo valdybos 2021 m. birželio 23 d. sprendimu Nr. (18.2E) I-4262 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Utenos skyriaus 2021-05-21 rašto Nr. (10.16) DV_S-14825“ bei 2021 m. rugpjūčio 10 d. sprendimu Nr. (18.2E) I-5523 „Dėl persiūsto nagrinėti 2021-07-04 skundo“;

4.8. „Fondo valdybos sprendimuose buvo tinkamai nurodyta jų apskundimo tvarka. Vadovaudamiesi Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 41 straipsnio 4 dalimi, pareiškėjui nurodėme, kad Fondo valdybos Utenos skyriaus 2021 m. balandžio 14 d. sprendimą Nr. (10.16) VPE_SP8-126, 2021-04-16 raštą Nr. (10.16) DV_S-10810 ir 2021-05-21 raštą Nr. (10.16) DV_S-14825 bei Fondo valdybos 2021 m. birželio 23 d. sprendimą Nr. (18.2E) I-4262 per vieną mėnesį nuo šio Fondo valdybos sprendimo priėmimo dienos Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali apskusti Regionų apygardos administraciniam teismui. Fondo valdybos 2021 m. rugpjūčio 10 d. sprendime Nr. (18.2E) I-5523 „Dėl persiūsto nagrinėti 2021-07-04 skundo“ nurodyta, kad šis sprendimas per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos gali būti Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka apskustas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.“

Tyrimui reikšmingos Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos

5. Su Skunde nurodytomis aplinkybėmis susijusios Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos:

5.1. Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama – SKI):

5.1.1. 2 straipsnis. *Pagrindinės šio įstatymo sąvokos*

„1. **Biurokratizmas** – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. 2. **Pareigūnas** – valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos tarnautojas, taip pat kitas darbuotojas, atliekantis viešojo administravimo funkcijas; viešosios įstaigos bei nevyriausybinės organizacijos, kurioms įstatymų nustatyta tvarka suteikti viešojo administravimo įgaliojimai, darbuotojas, turintis administravimo įgaliojimus nepavaldiems asmenims; valstybės įgaliotas asmuo, atliekantis įstatymų nustatytas valstybės suteiktas funkcijas. [...] 4. **Piktnaudžiavimas** – tokie pareigūno veiksmai ar neveikimas, kai jam suteikti įgaliojimai naudojami ne pagal įstatymus bei kitus teisės aktus arba savanaudiškais tikslais ar dėl kitokių asmeninių paskatų (naudojimosi tarnybine padėtimi, keršto, pavydo, karjerizmo, neteisėtų paslaugų teikimo ir t. t.), taip pat tokie pareigūno veiksmai, kai viršijami suteikti įgaliojimai ar savavaliaujama“;

5.1.2. 3 straipsnis. *Seimo kontrolierių veiklos tikslai*

„Seimo kontrolierių veiklos tikslai: 1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinančią žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms [...]“;

5.1.3. 12 straipsnis. *Seimo kontrolierių tiriama skundai*

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje [...]“;

5.1.4. 22 straipsnis. *Seimo kontrolieriaus sprendimai*

„1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: 1) pripažinti skundą pagrįstu; 2) atmesti skundą; 3) nutraukti skundo tyrimą. [...] 3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu

išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

5.2. Viešojo administravimo įstatymo:

5.2.1. *1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas*

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje.

2. Šio įstatymo antrojo ir trečiojo skyrių nuostatos viešojo administravimo subjektams, atliekantiems funkcijas pagal kituose įstatymuose, Europos Sąjungos teisės aktuose ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatyta tvarka, taikomos tiek, kiek jų veiklos priimant administracinius sprendimus, teikiant administracines paslaugas, priimant ir nagrinėjant prašymus ar skundus nenustato kiti tokią veiklą reglamentuojantys įstatymai, Europos Sąjungos teisės aktai ar Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys. [...]“;

5.2.2. *2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos*

„2. **Administracinė procedūra** – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto veiksmus, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą. 3. **Administracinės procedūros sprendimas** – administracinis sprendimas, kurio priėmimu baigiama administracinė procedūra. [...]. 12. **Skundas** – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti“;

5.2.3. *3 straipsnis. Viešojo administravimo principai*

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]“;

5.2.4. *10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas*

„4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. [...]“;

5.2.5. *10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas*

„5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: [...] 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; [...]“;

5.2.6. *22 straipsnis. Asmens, dėl kurio galimai pažeistų teisių ar teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, teisės*

„Asmuo, dėl kurio galimai pažeistų teisių ar teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, arba asmuo, kuris su skundu kreipėsi dėl kito asmens galimo teisių ar teisėtų interesų pažeidimo, turi teisę: [...] 8) apskusti priimtą administracinės procedūros sprendimą, pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens ar darbuotojo veiksmus, jeigu jie turi piktnaudžiavimo ar biurokratizmo požymių (kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatyme); [...]“;

5.2.7. 23 straipsnis. Administracinės procedūros pradžia

„1. Administracinę procedūrą pradeda viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas, valstybės tarnautojas, kitas įstatymų nustatytą specialų statusą turintis fizinis asmuo, darbuotojas arba viešojo administravimo subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens sudaryta komisija rašytiniu pavedimu per 3 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos. [...]“

5.3. Socialinio draudimo pensijų įstatymo:

19 straipsnis. Senatvės pensijos dydžio naujinimas

„1. Nuo kiekvienų kalendorinių metų sausio 1 dienos, pradedant 2019 metais, senatvės pensijos dydis kasmet naujinamas, įvertinant asmens įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių: [...] 2. Naujas senatvės pensijos dydis, atnaujintas atsižvelgiant į praėjusiais kalendoriniais metais asmens įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių, apskaičiuojamas ir naujo dydžio senatvės pensija pradeda mokėti ne vėliau kaip atitinkamų kalendorinių metų liepos mėnesį. Kartu su naujo dydžio senatvės pensija gavėjui išmokamas nuo kalendorinių metų sausio 1 dienos susidaręs senatvės pensijų dydžių skirtumas.“

5.4. Valstybinių pensijų įstatymo:

3 straipsnis. Valstybinių pensijų mokėjimo sąlygos

„Kiekvienos šio įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytos ir pagal šio įstatymo 2 straipsnį indeksuotos valstybinės pensijos dydis (pareigūnų ir karių valstybinių pensijų – kartu su mokamu priedu už tarnybą) bei pagal šio įstatymo 2 straipsnį indeksuoto šios pensijos dydžio (pareigūnų ir karių valstybinių pensijų – kartu su mokamu priedu už tarnybą) ir tam pačiam asmeniui pagal šio straipsnio 1 dalį paskirtų valstybinių pensijų, socialinio draudimo pensijų ir vienišo asmens išmokos bendra suma vienam asmeniui negali viršyti užpraeito ketvirčio, buvusio prieš tą mėnesį, už kurį mokama valstybinė pensija, Lietuvos statistikos departamento paskelbto šalies ūkio vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio (neįtraukiant individualių įmonių darbo užmokesčio duomenų) 1,1637 dydžio. Pensijos dydžio ribojimą taiko valstybinę pensiją mokanti institucija.“

Susidarius valstybinės pensijos, kurios skyrimas ir (ar) mokėjimas siejamas su asmens draudžiamosiomis pajamomis, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, permokai dėl to, kad valstybinės pensijos gavėjas turėjo šių pajamų už tą laikotarpį, per kurį jam buvo paskirta ir mokėta pensija, taip pat, jeigu gavėjui socialinio draudimo ir (ar) valstybinė pensija paskirta už praėjusį laiką ar pasikeitė šių pensijų dydis už praėjusį laiką, kai buvo mokama valstybinė pensija ir buvo ar turėjo būti taikomas valstybinės pensijos ribojimas pagal šio straipsnio 3 dalį, permoka valstybinę pensiją mokančios institucijos vadovo (ar jo pavaduotojo) sprendimu išieškoma iš valstybinės pensijos gavėjo ne ginčo tvarka. [...]“

5.5. Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo:

12 straipsnis. Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų skyrimas

„1. Asmenims, paskiausiai tarnavusiems vidaus reikalų, vidaus tarnybos sistemose, Lietuvos Respublikos prokuratūroje, Vadovybės apsaugos tarnyboje, Lietuvos Respublikos muitinėje, Kalėjimų departamente ar jam pavaldžiose įstaigose bei valstybės įmonėse, Valstybės saugumo departamente, Specialiųjų tyrimų tarnyboje, pareigūnų ir karių valstybines pensijas ir šio įstatymo 15 straipsnyje nurodytą priedą skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) įgaliotos Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai šiam tikslui skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Asmenims, paskiausiai tarnavusiems

krašto apsaugos sistemoje, pareigūnų ir karių valstybines pensijas ir šio įstatymo 15 straipsnyje nurodytą priedą skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos įgaliotos Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos iš Krašto apsaugos ministerijai šiam tikslui skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. [...]“;

15^l straipsnis. Pensijos ir pareigūnų ir karių valstybinės pensijos priedo už tarnybą permokėjimas arba neprimokėjimas

„3. Jeigu pareigūnų ir karių valstybinė pensija arba šio įstatymo 15 straipsnyje nustatytas priedas yra permokami dėl pensiją skiriančios ar mokančios įstaigos kaltės, permokėta suma iš pensijos gavėjo neišieškoma. [...]“

5.6. Valstybinių socialinio draudimo našlių ir našlaičių, maitintojo netekimo, ištarnauto laiko, valstybinių pensijų, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas, rentų, kompensacinių išmokų, šalpos, slaugos ir priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinių kompensacijų dalinio kompensavimo įstatymo:

3 straipsnis. Kompensavimo tvarka

„3. Laikinojo įstatymo galiojimo laikotarpiu pareigūnų ir karių valstybinių pensijų, pareigūnų ir karių valstybinių našlių ir našlaičių pensijų, kompensacinių išmokų, šalpos kompensacijų, sportininkų rentų mokėjimą administravusios įstaigos, vadovaudamosi atitinkamų išmokų gavėjų duomenimis, nereikalaujamos asmenų, kurie pagal šį įstatymą turi teisę gauti kompensuojamąsias sumas, prašymų, apskaičiuoja ir iki 2020 m. balandžio 1 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoms pateikia duomenis apie apskaičiuotas kompensuojamąsias sumas. Šioje dalyje nurodytas kompensuojamąsias sumas Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos išmoka šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nustatytu terminu, nereikalaujamos asmenų, kurie pagal šį įstatymą turi teisę gauti kompensuojamąsias sumas, prašymų, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje nurodytus atvejus. [...]“;

5 straipsnis. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų, valstybinių pensijų, kompensacinių išmokų, šalpos kompensacijų, tikslinių kompensacijų, Prezidento rentos, signataro rentos, sportininkų rentų skyrimą ir (ar) mokėjimą administruojančių (administravusių) įstaigų sprendimų apskundimas

Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų ir valstybinių pensijų, kompensacinių išmokų, šalpos kompensacijų, tikslinių kompensacijų, Prezidento rentos, signataro rentos, sportininkų rentų skyrimą ir (ar) mokėjimą administruojančių (administravusių) įstaigų sprendimai dėl kompensuojamosios sumos apskaičiavimo ir mokėjimo per vieną mėnesį nuo tos dienos, kurią asmuo sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamo sprendimo priėmimą, gali būti skundžiami teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

5.7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarime Nr. 875 „Dėl prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama ir – Taisyklės) patvirtinimo“ nustatyta:

5.7.1. 2017-11-23–2021-12-06 redakcija (galiojusi Pareiškėjo skundų (prašymų) nagrinėjimo VSDFV prie SADM metu):

5.7.1.1. 24 punktas – „Priėmus prašymą ar skundą, asmens pageidavimu įteikiama, o jeigu prašymas ar skundas gautas paštu arba elektroninėmis priemonėmis, asmens pageidavimu per 3 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos asmens nurodytu adresu arba elektroninio pašto adresu išsiunčiama Taisyklių priede nustatytos formos pažyma apie priimtus dokumentus“;

5.7.1.2. 25 punktas – „Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų“;

5.7.1.3. 26 punktas – „Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo

dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis“;

5.7.1.4. 35 *punktas* – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys“;

5.7.2. nauja redakcija, galiojanti nuo 2021-12-07:

5.7.2.1. 31 *punktas* – „Priėmus prašymą ar skundą asmeniui kreipiantis asmeniškai, asmens pageidavimu įteikiama, o jeigu prašymas ar skundas gautas per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo naudojant pašto tinklą informacinę sistemą, kitomis institucijos naudojamomis elektroninių ryšių priemonėmis, paštu – asmens pageidavimu per 3 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos naudojant asmens nurodytą kontaktinę informaciją išsiunčiama pažyma (informacija) apie priimtus dokumentus“;

5.7.2.2. 32 *punktas* – „Prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus“;

5.7.2.3. 45 *punktas* – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: 45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; 45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; 45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka; 45.4. į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma.“

5.8. Išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka taisyklėse, patvirtintose Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2008 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. V-131 (Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2011 m. birželio 22 d. įsakymo Nr. V-247 redakcija) nustatyta:

„15. Gauti skundai registruojami atitinkamame registre ir tvarkomi Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2001 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 88 (Žin., 2002, Nr. 5-211; 2005, Nr. 132-4773), nustatyta tvarka. Elektroniniu būdu gauti asmenų skundai registruojami vadovaujantis Elektroninių dokumentų valdymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2006 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. V-12 (Žin., 2006, Nr. 7-268).

16. Priėmus skundą, pareiškėjui (jo atstovui) įteikiamas, o jeigu skundas gautas paštu, per pasiuntinį arba elektroniniu būdu – per 2 darbo dienas nuo skundo gavimo Fondo valdyboje pareiškėjo nurodytu adresu (arba elektroninio pašto adresu, jeigu prašymas pateiktas elektroniniu būdu) išsiunčiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos formos skundo gavimo faktą patvirtinantis dokumentas ar spaudu pažymėta skundo kopija. Skundo gavimo faktą patvirtinančiame dokumente ar

spaude turi būti nurodytas Fondo valdybos pavadinimas, skundo priėmimo data ir registracijos numeris, valstybės tarnautojo ar darbuotojo, priėmusio skundą, vardas, pavardė, pareigos, telefono numeris, prireikus – kita reikiama informacija.

[...]

18. Skundas turi būti išnagrinėtas ir sprendimas dėl jo priimtas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo skundo su visais papildomais dokumentais (informacija) gavimo. Jeigu skundo nagrinėjimo metu pareiškėjas patikslina (papildo) skundą arba suformuluoja iš esmės naujus reikalavimus, skundo nagrinėjimo terminas skaičiuojamas nuo patikslinto (papildyto) skundo gavimo dienos. Šiame punkte nustatyti terminai gali būti pratęsti dar iki 20 darbo dienų, jeigu skundui nagrinėti reikia papildomo tyrimo. Apie tai turi būti raštu (o jeigu skundas gautas elektroniniu būdu – elektroniniu būdu) pranešta pareiškėjui, nurodant termino pratęsimo priežastis.“

5.9. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2014 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. V- 555 patvirtintų Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose taisyklėse (Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2016 m. liepos 7 d. įsakymo Nr. V-330 redakcija) nustatyta:

„36. Asmenų rašytiniai prašymai turi atitikti šiuos reikalavimus: [...] 36.4. elektroniniais ryšiais atsiųstas prašymas turi atitikti šiuos papildomus reikalavimus: 36.4.1. prašymas, kaip elektroninis dokumentas, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, jo specifikacija turi atitikti Lietuvos vyriausiojo archyvaro patvirtintoje ar su juo suderintoje elektroninių dokumentų specifikacijoje nustatytus reikalavimus (išskyrus Taisyklių 36.4.2 papunktyje ir 38 punkte numatytas išimtis) arba 36.4.2. tais atvejais, kai atitinkamas prašymas, kaip dokumentas, nepriskiriamas prie ilgai ar nuolat saugomų dokumentų, jis gali neatitikti 36.4.1 papunktyje nurodytų reikalavimų, tačiau turi būti: 36.4.2.1. suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą – tai yra: 36.4.2.1.1. tiesiogiai parengtas EGAS naudotojo srityje, Draudėjo srityje ir per EGAS ar EDAS pateiktas arba 36.4.2.1.2. jei dokumentas nėra tiesiogiai parengtas EGAS naudotojo srityje, Draudėjo srityje, o tik per šias sistemas (EGAS arba EDAS) teikiamas (pavyzdžiui, prikabinant atitinkamą failą), taip pat visais atvejais, kai dokumentas teikiamas kitomis nei šiame papunktyje išvardintose elektroninių ryšių priemonėmis, – būti tokio formato, kuris techniškai neleidžia išsaugoti dinaminio (kintamo) turinio (pavyzdžiui, PDF-A, TIFF, PNG, JPEG; kitokio formato dokumentai gali būti priimami, įrodžius jų atitikimą šiems reikalavimams); 36.4.2.2. suformuotas arba pateiktas tokiomis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti prašymą teikiančio asmens tapatybės patvirtinimą (Taisyklių 12 punktą); [...]. 60. Prašymai nenagrinėjami, jei: [...] 60.2.2. rašytinis prašymas yra nepasirašytas, prašymas, pateiktas elektroniniais ryšiais nesilaikant Taisyklių 36.4 papunktyje nustatyto reikalavimo ir negali būti taikomos Taisyklėse numatytos išimtis dėl šių reikalavimų netaikymo, per 2 darbo dienas nuo prašymo užregistravimo Fondo administravimo įstaigoje grąžinami asmeniui ir nurodoma tokio prašymo grąžinimo priežastis. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

6. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama ir – LVAT) praktika:

6.1. LVAT 2014-05-28 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A261-610/2014, be kita ko, nurodyta:

„[...] viešojo administravimo subjektas, bet koku būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyto būdu. Tačiau tai nereiškia, kad VAI [Viešojo administravimo įstatymas], kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...]“;

6.2. LVAT 2019-11-06 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A-1190-492/2019, be kita ko, nurodyta:

„[...] pirmosios instancijos teismas skundžiamame sprendime nepagrįstai nevertino aplinkybės, jog administracinė procedūra pradedama ne dėl visų viešojo administravimo subjekto gautų asmenų prašymų ar skundų. Skundai dėl viešojo administravimo subjekto veiksmų, neveikimo ar administracinių sprendimų nagrinėjami šio įstatymo trečiajame skirsnyje nustatyta tvarka (Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 3 dalis), o to paties straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė. Tai reiškia, jog viešojo administravimo subjektas, gavęs prašymą ar skundą ir susipažinęs su jo turiniu, turi nustatyti, koku būdu jis turi būti išnagrinėtas, ar kiekvienu atveju turi būti pradėta administracinė procedūra“;

6.3. LVAT 2012-03-01 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012, be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). [...] kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

Išvados

7. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. XIV-719 Erika Leonaitė paskirta Lietuvos Respublikos Seimo kontroliere valstybės institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti, tuomečio Seimo kontrolieriaus pradėtą tyrimą dėl Pareiškėjo Skunde nurodytų aplinkybių atliko ir tyrimo išvadas dėl jo teikia Seimo kontrolierė E. Leonaitė.

8. Iš Skundo turinio nustatyta, kad Pareiškėjas iš esmės skundžiasi dėl VSDFV prie SADM atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant jo kreipimusis ir skundus (2020-07-08, 2021-05-05, 2021-06-01, 2021-06-23, 2021-07-04), susijusius su pareigūnų ir karių valstybinės pensijos permokos nustatymu:

- 8.1. pažeidus Pareiškėjo skundų (prašymų) nagrinėjimo terminus;
- 8.2. nepateikus pranešimo apie skundo gavimą;
- 8.3. netinkamai nurodžius sprendimų apskundimo tvarką;
- 8.4. neišsamiai atsakius į 2021-06-01 skundą;
- 8.5. nepradėjus administracinės procedūros (patikrinimo).

Dėl skundų (prašymų) nagrinėjimo terminų pažeidimo

9. Pagal nustatytą teisinį reguliavimą (šios pažymos 5.7, 5.8 punktai), raštu pateikti asmenų prašymai (skundai) turi būti išnagrinėti institucijoje (įstaigoje) ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo jų gavimo dienos, nebent atsirastų tam tikros teisės aktuose nustatytos sąlygos pratęsti šį terminą ar jį sustabdyti.

Iš VSDFV prie SADM Seimo kontrolierei pateiktų paaiškinimų ir kitų gautų dokumentų nustatyta, kad:

9.1. Pareiškėjo 2021-06-01 skundas gautas (registruotas) VSDFV prie SADM 2021-06-08 (tai patvirtina antspaudas skundo kopijoje su gavimo žyma), o sprendimas dėl jo priimtas 2021-06-23, t. y. 11-tą darbo dieną po jo gavimo;

9.2. Pareiškėjo 2021-07-04 skundas buvo gautas VSDFV prie SADM 2021-07-16 (persiūstas Seimo kontrolieriaus 2021-07-16 raštu Nr. 4D-2021/1-911/3D-1768), o sprendimas dėl jo priimtas 2021-08-10, t. y. 17-tą darbo dieną po jo gavimo;

9.3. Pareiškėjo 2021-05-05 kreipimasis buvo gautas (registruotas) VSDFV prie SADM 2021-05-14 (tai patvirtina antspaudas ant skundo kopijos su gavimo žyma), o Pareiškėjui atsakyta 2021-05-21 raštu, t. y. 5-tą darbo dieną po jo gavimo;

9.4. Pareiškėjo 2020-07-08 kreipimasis VSDFV prie SADM laikomas gautu 2020-07-08 (tai patvirtina antspaudas Pareiškėjo elektroniniame laiške, kuriuo VSDFV prie SADM persiūsta skundo kopija, su gavimo žyma), o Pareiškėjui atsakyta į jį 2021-07-10 raštu, t. y. 2-rą darbo dieną po jo gavimo. Šiuo atveju atkreiptinas dėmesys, kad prašymas nenagrinėtas Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose taisyklių 60.2.2 punkto pagrindu, o Pareiškėjas tik informuotas apie prašymo trūkumus (prašymas nepasirašytas kvalifikuotu parašu). Informacija pateikta per teisės aktuose nustatytą terminą – per 2 darbo dienas.

Taigi, įvertinus Skundo medžiagos turinį, nenustatyta aplinkybių, leidžiančių abejoti VSDFV prie SADM pozicija, kad atsakymai į Pareiškėjo 2021-05-05, 2021-06-01, 2020-07-08, 2021-07-04 kreipimuisi (skundus) buvo teikiami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų.

Dėl pažymos apie priimtus dokumentus išdavimo

10. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, priėmus prašymą ar skundą, *asmens pageidavimu* įteikiama (išsiunčiama) nustatytos formos pažyma apie priimtus dokumentus.

Kaip paaiškinimuose nurodo VSDFV prie SADM, Pareiškėjas pateiktuose skunduose nenurodė, neprašė, kad būtų informuotas apie įstaigose gautus jo skundus, todėl pažymos apie priimtus dokumentus jam nebuvo ir neturėjo būti siunčiamos.

Priimant nagrinėti skundą išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka, per 2 darbo dienas nuo skundo gavimo VSDFV prie SADM pareiškėjui (jo atstovui) įteikiamas (išsiunčiamas) Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos formos skundo gavimo faktą patvirtinantis dokumentas ar spaudu pažymėta skundo kopija.

Apie 2021-06-01 skundo (VSDFV prie SADM gauto 2021-06-08) priėmimą nagrinėti VSDFV prie SADM išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka Pareiškėjas buvo informuotas 2021-06-09 pažyma (pažymos kopija pridėta prie paaiškinimų), t. y. per 1 darbo dieną nuo skundo gavimo.

Iš tyrimui pateiktų dokumentų nenustačius, kad Pareiškėjo kreipimosi raštuose, kurie VSDFV prie SADM buvo nagrinėjami ne išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka, Pareiškėjas būtų prašęs pateikti pažymą apie priimtus dokumentus, nėra pagrindo pripažinti, kad VSDFV prie SADM, nepateikusi Pareiškėjui pažymų dėl šių jo kreipimųsi priėmimo, būtų nesilaikiusi teisės aktuose nustatytų reikalavimų, sietinų su pažymos apie priimtus dokumentus pateikimu esant asmens pageidavimui.

Dėl sprendimų apskundimo tvarkos

11. Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo nuostata, administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką.

Įvertinus VSDFV prie SADM teiktų atsakymų (2020-07-10, 2021-05-21, 2021-06-23, 2021-08-10) į Pareiškėjo skundus (prašymus) turinį nustatyta, kad apskundimo tvarka Pareiškėjui buvo nurodoma tinkamai, laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų (nurodytos institucijų, kurioms gali būti paduotas skundas, pavadinimai, terminas, per kurį gali būti pateiktas skundas, taip pat įstatymas, kurio nustatyta tvarka teikiamas skundas).

Dėl Skunde nurodytų aplinkybių, susijusių su VSDFV prie SADM pareigūnų veiksmais (neveikimu), galimai nenurodžius jam apie sprendimų apskundimo Seimo kontrolieriui galimybę, Pareiškėjui paaiškintina, kad kreipimasis į Seimo kontrolierių nėra privalomas, kadangi Seimo kontrolierius nepriima privalomojo pobūdžio sprendimų, jis negali pakeisti skundžiamų viešojo administravimo subjektų sprendimų, negali jų įpareigoti priimti arba pakeisti administracinį sprendimą, atlikti tam tikrus veiksmus ir pan. Seimo kontrolierius yra įgaliotas teikti tik siūlymus, rekomendacijas valstybės, savivaldos institucijoms, įstaigoms, pareigūnams, todėl kreipimasis į Seimo kontrolierių yra papildoma teisės į gerą viešąjį administravimą garantija ir nėra pažeistų teisių teismo gynimo alternatyva. Seimo kontrolierius nėra įgaliotas vertinti viešojo administravimo subjekto priimto administracinio akto (sprendimo) teisėtumo ar pagrįstumo, kadangi ginčus dėl teisės nagrinėja teismas. Seimo kontrolierius tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų veiksmų (neveikimo) viešojo administravimo srityje, t. y. piktnaudžiavimo, biurokratizmo, pavyzdžiui, institucijai (pareigūnams) nustatyta tvarka ir terminais nepateikus atsakymo į kreipimąsi raštu, nepagrįstai ar nemotyvuotai atsisakant spręsti rūpimą klausimą arba pateikti paaiškinimus, papildomą informaciją, dokumentus, nenurodant priimto sprendimo apskundimo tvarkos ir pan., tačiau Seimo kontrolieriai nesprenžia nei viešojo administravimo, nei civilinės ar kitos srities ginčų. Taigi, viešojo administravimo subjektų veiksmai (sprendimai) skundžiami administraciniam teismui, kuris nagrinėdamas konkrečią bylą turi teisę nustatyti, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar viešojo administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat ar teisės aktas arba veiksmas (neveikimas) neprieštarauja tikslams ir uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ir gavo įgaliojimus (Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 straipsnis). Pažymėtina, kad kreipimasis į Seimo kontrolierių su skundu, Seimo kontrolieriaus priimtas sprendimas dėl skundo nagrinėjimo / nenagrinėjimo arba skundo pagrįstumo / nepagrįstumo, taip pat sprendimas teikti ar neteikti siūlymus, rekomendacijas, neužkerta kelio asmeniui savo pažeistas teises ginti teismine tvarka, kadangi asmens teisė kreiptis į teismą garantuojama Konstitucijos. Šią poziciją patvirtina Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (2021-11-09 nutarimas Nr. KT177-A-N14/2021).

Dėl šių priežasčių teisės aktuose (pvz., Viešojo administravimo įstatyme ar kt.) yra nustatyta prievolė nurodyti asmenims tik tas institucijas, kurios gali išnagrinėti ginčą tarp asmens ir viešojo administravimo subjekto. Kaip minėta, Seimo kontrolieriai ginčų nesprenžia, todėl teisės aktuose nėra nustatyta prievolė, įpareigojimas viešojo administravimo subjektams nurodyti, paaiškinti asmenims jų galimybę kreiptis į Seimo kontrolierių.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, VSDFV prie SADM neturėjo pareigos administraciniuose sprendimuose (raštuose) išaiškinti Pareiškėjui jų apskundimo Seimo kontrolieriui tvarką, todėl nėra pagrindo pripažinti, kad būtų pažeisti teisės aktų reikalavimai. Vis dėlto, nusprendusi, kad būtina, VSDFV prie SADM tokius paaiškinimus gali teikti savo iniciatyva.

Dėl atsakymų išsamumo

12. Atkreiptinas dėmesys, kad, pagal nustatytą teisinį reguliavimą, viešojo administravimo subjektai, rengdami atsakymus, privalo laikytis *išsamumo principo*, pagal kurį į prašymą turi būti atsakyta *aiškiai ir argumentuotai*, nurodant visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir *konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį*.

Iš VSDFV prie SADM paaiškinimų ir prie jų pridėtų jos raštų (sprendimų) turinio nustatyta, kad VSDFV prie SADM teikė atsakymus į Pareiškėjo skundus (prašymus) dėl valstybinės pensijos permokų nustatymo, vertino juose nurodytas aplinkybes, teikė Pareiškėjui paaiškinimus.

VSDFV prie SADM Utenos skyriaus sprendimuose dėl valstybinės pensijos permokos nustatymo (2020-06-02, 2021-03-18, 2021-04-14) Pareiškėjui buvo nurodytas permokų (29,90 Eur, 7,36 Eur, 45 Eur) nustatymo teisinis pagrindas (Socialinio draudimo pensijų įstatymo 19 straipsnis, Valstybinių pensijų įstatymo 3 straipsnis, Valstybinių socialinio draudimo našlių ir našlaičių, maitintojo netekimo, ištarnauto laiko, valstybinių pensijų, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas, rentų, kompensacinių išmokų, šalpos, slaugos ir priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinių kompensacijų dalinio kompensavimo įstatymo (toliau vadinama – Dalinio kompensavimo įstatymas) 2 straipsnio 2 dalis, 3 straipsnio 3 dalis), taip pat sprendimo motyvai, jo apskundimo tvarka, o 2021-04-16, 2021-05-21 ir 2021-06-23 raštais buvo pateikti papildomi paaiškinimai, vertinimai šiuo klausimu.

Pagal Pareiškėjo 2021-06-01 skundą (gautas VSDFV prie SADM 2021-06-08) VSDFV prie SADM centrinis padalinys įvertino VSDFV prie SADM Utenos skyriaus sprendimų dėl permokos apskaičiavimo teisėtumą ir pagrįstumą ir pažeidimų nenustatė. VSDFV prie SADM 2021-06-23 rašte nurodytas sprendimo teisinis pagrindas, išdėstyti motyvai ir nurodyta sprendimo apskundimo tvarka. Sodros raštuose (sprendimuose) Pareiškėjui buvo paaiškinta, kad 29,90 Eur, 7,36 Eur permokos susidarė dėl įstatymu nustatyto pensijų indeksavimo ir pensijų dydžio ribojimo (Socialinio draudimo pensijų įstatymo 19 straipsnis, Valstybinių pensijų įstatymo 3 straipsnis), o 45 Eur permoka – dėl pareigūnų ir karių valstybinių pensijų mokėjimą administravusios įstaigos – Turto valdymo ir ūkio departamento prie Vidaus reikalų ministerijos – pateiktų netikslių duomenų apie pensijos kompensuojamąją sumą. Nesutikdamas su šiais sprendimais Pareiškėjas turėjo galimybę apskusti juos administraciniam teismui (Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 41 straipsnio 2 dalis). Pažymėtina, kad Seimo kontrolierius tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje, tačiau nenagrinėja ginčų viešojo administravimo srityje.

Akcentuotina, kad VSDFV prie SADM 2021-04-16 raštu Pareiškėjui buvo pasiūlyta (jo buvo prašyta) grąžinti 45 Eur permoką, nenustatant jam prievolės tai padaryti, todėl Pareiškėjas galėjo ir nesutikti jos grąžinti.

Skundo aplinkybių kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys, kad 2021-06-23 ir 2021-08-10 raštuose Pareiškėjui nurodytas pensijos sumažinimo teisinis pagrindas, kompensavimo suma ir tvarka. Prie paaiškinimų taip pat pridėti duomenys apie Pareiškėjui 2020 m. ir 2021 m. paskirtų (išmokėtų) pensijų dydžius, taip pat kompensuojamas sumas.

Atsižvelgiant į tai, nenustatyta, kad atsakymai į Pareiškėjo skundus (prašymus) būtų teikiami pažeidžiant išsamumo principą.

Dėl administracinės procedūros

13. Įvertinus Skundo medžiagą nustatyta, kad VSDFV prie SADM reagavo į Pareiškėjo 2021-05-05 skundą dėl galimai netinkamų VSDFV prie SADM darbuotojų veiksmų, įvertino jame nurodytas aplinkybes, skundą pripažino nepagrįstu, paaiškino šio sprendimo motyvus.

Pažymėtina, kad viešojo administravimo subjektas, gavęs informaciją apie galimai padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyto būdu, tačiau tai nereiškia, kad jis privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys (šios pažymos 6.1 punktas).

Administracinė procedūra – tai viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą. Vis dėlto administracinė procedūra pradedama ne dėl

visų viešojo administravimo subjekto gautų asmenų prašymų ar skundų. Viešojo administravimo subjektas, gavęs prašymą ar skundą ir susipažinęs su jo turiniu, nustato, kokiū būdu jis turi būti išnagrinėtas, ar kiekvienu atveju turi būti pradėta administracinė procedūra (šios pažymos 6.2 punktas).

Išnagrinėjusi Pareiškėjo 2021-05-05 skundą 2021-05-21 rašte VSDFV prie SADM paaiškino, kad 45 Eur permoka susidarė dėl Turto valdymo ir ūkio departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (pareigūnų ir karių valstybinių pensijų mokėjimą administravusi įstaiga) pateiktų netikslių duomenų apie Pareiškėjui apskaičiuotas kompensuojamąsias sumas (pridėtas tai patvirtinantis Turto valdymo ir ūkio departamento 2021-04-13 raštas dėl duomenų tikslinimo), todėl VSDFV prie SADM darbuotojų kaltės dėl to nenustatė.

Pažymėtina, kad, pagal nustatytą teisinį reguliavimą (šios pažymos 5.5 punktas), jeigu pensija yra permokama dėl pensiją skiriančios ar mokančios įstaigos kaltės, permokėta suma iš pensijos gavėjo neišieškoma. Tokiu atveju VSDFV prie SADM gali pasiūlyti, prašyti asmens geranoriškai grąžinti permoką.

Anksčiau (iki 2015 m.) pareigūnų valstybines pensijas skyrė ir mokėjo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. Kaip 2021-05-21 rašte nurodė VSDFV prie SADM, VSDFV prie SADM direktoriaus 2014-08-01 įsakymu Nr. V-464 „Dėl papildomų funkcijų priskyrimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Utenos skyriui“ nuo 2015-01-01 Vidaus reikalų ministerijos paskirtų pareigūnų valstybinių pensijų mokėjimo funkciją vykdė Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Utenos skyrius. Pareiškėjo skundžiamų įvykių metu (2020 m., 2021 m.) ir dabar šias pensijas skirianti ir mokanti institucija yra VSDFV prie SADM. VSDFV prie SADM nenustatė savo darbuotojų kaltės dėl permokos susidarymo, kadangi, kaip minėta, permoka susidarė dėl kitos įstaigos – Turto valdymo ir ūkio departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pateiktų netikslių duomenų apie pensijos kompensuojamąją sumą.

Paaškiname, kad Socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikino įstatymo pagrindu sumažintos pensijos dalies kompensavimo tvarka reglamentuota specialiuoju įstatymu (*Valstybinių socialinio draudimo našlių ir našlaičių, maitintojo netekimo, išstarnauto laiko, valstybinių pensijų, kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas, rentų, kompensacinių išmokų, šalpos, slaugos ir priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinių kompensacijų dalinio kompensavimo įstatymu*), kuriame, be kita ko, nurodyta, kad *pareigūnų ir karių valstybinių pensijų mokėjimą administravusios įstaigos, vadovaudamosi atitinkamų išmokų gavėjų duomenimis, apskaičiuoja ir teikia VSDFV prie SADM duomenis apie apskaičiuotas kompensuojamąsias sumas*. Be to, šiame įstatyme paaškinama VSDFV prie SADM įstaigų ir valstybinių pensijų skyrimą ir (ar) mokėjimą administruojančių (administravusių) įstaigų sprendimų dėl kompensuojamosios sumos apskaičiavimo ir mokėjimo apskundimo tvarka (kuri buvo nurodyta ir VSDFV prie SADM 2021-08-10 raštu Pareiškėjui teiktuose paaškinimuose bei Seimo kontrolieriaus 2021-07-16 raštu Nr. 4D-2021/1-911/3D-1768).

Vis dėlto, nors VSDFV prie SADM, atsakydama į Pareiškėjo skundus (kreipimusis) pateikė jam išsamius paaškinimus dėl susidariusių permokų, tačiau, įvertinus prie Skundo pateiktus VSDFV prie SADM duomenis apie 2020-2021 m. laikotarpį Pareiškėjui nustatytas nepriemokas ir permokas, manytina, kad permokos galėjo susidaryti ir dėl nepakankamo VSDFV prie SADM Vilniaus skyriaus (mokančio Pareiškėjui valstybinio socialinio draudimo senatvės pensiją) ir VSDFV prie SADM Utenos skyriaus (mokančio Pareiškėjui pareigūnų valstybinę pensiją) tarpusavio komunikavimo (bendradarbiavimo) priimant sprendimus dėl to paties asmens. Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, gero viešojo administravimo principą atitiktų vieningos pozicijos, galutinio sprendimo pateikimas asmeniui, vengiant faktinio lėšų (vienos rūšies pensijos nepriemokos) išmokėjimo ir tokios pat sumos (kitos rūšies pensijos permokos) sugrąžinimo, kai įstatymo numatytais atvejais galimas išieškojimas ne ginčo tvarka. Atsižvelgus į tai, VSDFV prie SADM teiktina rekomendacija, kad jos veikla būtų aiškesnė ir būtų atkreiptas dėmesys į gero viešojo administravimo principo svarbą.

Taip pat iš tyrimo medžiagos nenustačius, koku pagrindu Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos tikslino pensijų gavėjų duomenis ir juos teikė VSDFV prie SADM (Turto valdymo ir ūkio departamento rašte jokios tokio patikslinimo atsiradimo informacijos, paaiškinimų nenurodyta), siekiant išsiaiškinti situaciją dėl Turto valdymo ir ūkio departamento padarytos klaidos ir užkirsti kelią panašioms atvejams ateityje, tikslinga kreiptis į Vidaus reikalų ministeriją.

14. Atsižvelgiant į tai, kad tyrimo metu nebuvo nustatyta konkrečių teisės aktų reikalavimų nesilaikymo VSDFV prie SADM nagrinėjant Pareiškėjo skundus (kreipimuis), į tai, kad Vidaus reikalų ministerijai tikslinga išsiaiškinti priežastis ir aplinkybes dėl padarytos klaidos ir VSDFV prie SADM teiktų patikslinimų, į tai, kad Seimo kontrolierius nenagrinėja ginčų viešojo administravimo srityje, VSDFV prie SADM pareigūnų veiksmai (neveikimas) skundžiami specialiaja teisės aktuose nustatyta tvarka (Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 41 straipsnio 2 dalis), Skundo tyrimas nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

15. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dėl VSDFV prie SADM pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo kreipimuis ir skundus (2020-07-08, 2021-05-05, 2021-06-01, 2021-06-23, 2021-07-04), susijusius su pareigūnų valstybinės pensijos permokos nustatymu, tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

16.1. VSDFV prie SADM:

16.1.1. įvertinti VSDFV padalinių vidinį komunikavimą renkant bei vertinant informaciją ir priimant administracinius sprendimus to paties asmens atžvilgiu;

16.1.2. imtis teisinių, organizacinių priemonių, kad ateityje nesikartotų atvejai, susiję su faktiniu lėšų išmokėjimu ir tokios pat sumos sugrąžinimu, kai įstatymo numatytais atvejais galimas išieškojimas ne ginčo tvarka; esant reikalui, inicijuoti būtinus teisės aktų pakeitimus.

16.2. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai:

16.2.1. išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių VSDFV prie SADM 2020-04-28 buvo pateikti klaidingi duomenys apie Pareiškėjui priklausančią valstybinės pensijos kompensuojamąją sumą; kodėl duomenys buvo patikslinti praėjus ilgam laiko tarpui – 1 metams;

16.2.2. imtis priemonių, kad ateityje panašūs atvejai nesikartotų;

16.2.3. nustatyti atsakingus darbuotojus ir tai, ar jie tinkamai vykdė pareigas; informuoti apie priimtus sprendimus Pareiškėją ir Seimo kontrolierę.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierei pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos**, pateikiant informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus.